

Nd.

252. Tillaga

til þingsályktunar um sambandsmálið o. fl.

Flutningsmaður: Skúli Thoroddsen, þm. Norður-Ísfirðinga.

Neðri deild Alþingis ályktar, að skora á ráðherra Íslands:

- I. Að gera danska löggjafar- og framkvæmdar-valdinu, sem og dönsku þjóðinni yfirleitt, sem allra kunnastar kröfur, og óskir, íslensku þjóðarinnar, að því er til sambandsmálsins kemur, eins og þær komu fram í sambandslögnum, er samþykkt voru á Alþingi árið 1909.
- II. Að gera danska löggjafar- og framkvæmdar-valdinu, sem og dönsku þjóðinni yfirleitt, eigi síður kunnan skilning Íslendinga á yfirlýsingum, tilboðum, eða loforðum, og viðurkenningum, danska löggjafarvaldsins sjálfs, í stöðulögnum frá 2. janúar 1871, Íslendingum til handa, sbr. þingsályktunartillöguna, er borin var fram í neðri deild Alþingis árið 1912, þingskjal 264.

Alþingismönnum, og öðrum, til glöggvunar, þá er þingsályktunartillagan, sem skirskotað er til hjer að ofan, prentuð hjer orðrjett.

Hún var svolátandi:

Nd.

264. Þingsályktunartillaga

lútandi að ýmsum ríkisrjettindum Íslands, er viðurkend verða að teljast af danska löggjafarvaldsins hálfu.

Flutningsmenn: Skúli Thoroddsen, Bjarni Jónsson, frá Vog, Benedikt Sveinsson.

Neðri deild Alþingis ályktar:

A, að lýsa yfir því:

- I. að þar sem danska löggjafarvaldið hefir — í 3. gr. stöðulaganna frá 2. janúar 1871 — *viðurkent*:

- a, að „fiskiveiðarnar“ sju íslenskt sjermál, þá hefir það og þar með viðurkennt, að það sje *Íslenska löggjafarvaldið* er eitt ræður allri lagasetningu, er að fiskiveiðum í landhelgi Íslands lýtur, — og ræður því þá og einnig, *hvort* og *hve lengi* þegnar Danakonungs, sem ekki eru búsettir á Íslandi, njóta jafnrjettis við Íslendinga í þeirri grein, sem og hvort endurgjaldslaust skuli vera, eða gegn endurgjaldi.
- b, að meðan Íslenska löggjafarvaldið lætur þegna Danakonungs, sem ekki eru búsettir á Íslandi, njóta jafnrjettis við Íslendinga, að því er til fiskveiðanna í landhelgi Íslands kemur, þá eru strandvarnir Dana hjer við land eigi að eins í þágu Íslendinga framkvæmdar, heldur og í þágu annara, fyrgreindra þegna Danakonungs.
- c, að meðan svo hagar, sem nú er, að því er til fyrgreinds jafnrjettis, hvað fiskiveiðarnar snertir, kemur, *verður* þá og að líta svo á, sem ríkissjóður Dana framkvæmi landhelgisvörnina alls eigi endurgjaldslaust.
- II. að þar sem danska löggjafarvaldið hefir — í 3. gr. stöðulaganna — enn fremur *viðurkennt*, að „verslunin“ sje íslenskt sjermál, þá felst þar í:
- a, *viðurkenning* þess af danska löggjafarvaldsins hálfu, að það sje þá og á valdi Íslenska löggjafarvaldsins *eins*, að skipa Íslenska verslunarráðismenn („konsúla“) í öðrum löndum, er svo sýnist, og ráða öllu, er þar að lýtur.
- b, felst og þar í: *loforð* — eða skuldbinding — af hálfu danska löggjafarvaldsins, að hlutast til um, að engin mótspyrna, eða fyrirstaða, verði, ef til kemur, af annara ríkja hálfu, að því er snertir viðurkenningu Íslenskra konsúla, sem slíkra.
- III. að þar sem danska löggjafarvaldið — í 3. gr. nefndra stöðulaga —, hefir enn fremur *viðurkennt*, að „siglingarnar“ sju íslenskt sjermál, þá felst og þar í:
- a, *viðurkenning* þess af danska löggjafarvaldsins hálfu, að það sje Íslenska löggjafarvaldsins eins, en eigi annara, að kveða á um það, hvaða *fána* Ísland skuli hafa á skipum sínum, hvar í heiminum sem stödd eru.
Sbr. þá og — hinu sama til enn frekari styrkingar — orðið „verslun“ í nefndri grein stöðulaganna.
- b, felst og í tjeðu ákvæði stöðulaganna („siglingar“) *loforð* — eða skuldbinding — af danska löggjafarvaldsins hálfu í þá átt, að það ætli sjer að sjá um, að ekki verði á neinn hátt nokkur fyrirstaða, af annara ríkja hálfu, að því er snertir alþjóðlega viðurkenningu Íslenska fánans, er til kemur.
- IV. að þar sem danska löggjafarvaldið hefir — í 3. gr. stöðulaganna frá 2. janúar 1871 — *viðurkennt*, að „lögreglumálefni“ sju íslenskt sjermál — sbr. þá og: *viðurkennt* „fiskiveiðarnar“ íslenskt sjermál að vera —, þá felst þar í:
- a, *viðurkenning* þess af danska löggjafarvaldsins hálfu, að það sje Íslenska löggjafarvaldið, sem eitt á að ráða öllu, að því er strandvarnirnar (gæslu fiskiveiðanna m. m.) snertir.
- b, felst þar í: *loforð* — eða skuldbinding — af danska löggjafarvaldsins hálfu, að hlutast skuli til um, eða að það ætli sjer að sjá um, að ekki verði á neinn hátt nein fyrirstaða, af hálfu annara ríkja, gegn því, að Ísland geti framkvæmt þetta vald sitt á þann hátt, sem Íslenska löggjafarvaldinu þykir best henta.
- V. að þar sem danska löggjafarvaldið hefir enn fremur *viðurkennt* — sbr. oftnefnda grein stöðulaganna —, að „atvinnuvegir“ sju yfirleitt íslenskt sjermál — (sbr. og „vegir og pósthöngur á Íslandi“) —, þá felst þar í:
- a, *viðurkenning* þess af danska löggjafarvaldsins hálfu — sem og leiðir af hlutarins eðli —, að um loftskeytastöðvar hjer eigi Íslenska löggjafarvaldið *eitt* atkvæði, — þ. e. ráði eigi að eins öllu um það, hvar reisa megi þær á Íslandi, heldur og

öllu um hagnýtingu þeirra, hvort er um skeytasendingar innan lands, eða til annara landa ræðir.

- b, að í viðurkenningu þess, að „atvinnumálin“ — sbr. og hið annað, sem vitnað var í hier að ofan — sju íslensk sjermaal, felst þá og *loforð* — eða skuldbinding — af danska löggjafarvaldsins hálfu, að sjá skuli um, að Ísland geti — al-fyrirstöðulaust af öðrum þjóðum — hagnýtt tjeðan, af danska löggjafarvaldinu viðurkendan, rjett sinn.

- VI. að þar sem danska löggjafarvaldið hefir í stöðulögunum frá 2. janúar 1871 *viðurkent*, að Ísland hafi „sjerstök landsrjettindi“, sem og, að það hafi „sjerstakleg málefni“ — sbr. 1. og 3. gr. stöðulaganna —, og þar sem í 1. gr. stjórnaarskrárinnar frá 5. janúar 1874 (gefin Íslendingum af kgl. einveldi) enn fremur er *viðurkent*, að í „sjerstaklegu málefnum“ hafi Ísland „löggjöf sína, og stjórn, út af fyrir sig“, þá leiðir af þessu:

- a, *viðurkenningu* þess af danska löggjafarvaldsins hálfu, að *af sjermaalum Íslands eigi danskir ráðherrar alls engin afskifti að hafa, nje heldur eigi þeir nokkurt atkvæði um þau.*
- b, felst þá og í fyrgreindu *loforð* — eða skuldbinding — í þá átt, að sjeð skuli um, að svo verði hagað, sem í næsta staflíðnum hjer á undan segir.

B, Ennfremur ályktar þingdeildin:

að skora á ráðherra Íslands, að gera danska löggjafar- og framkvæmdar-valdinu, sem og dönsku þjóðinni framanskráða ályktun þingdeildurinnar kunna.

Skjal þetta er, að álitu undirritaðs, þess eðlis, að mjög áriðandi er, að dönsku þjóðinni verði í heild sinni gert það sem allra ljósast.

Alþingi 30. júlí 1914.

Skúli Thoroddsen,
þm. Norður-Ísúrðinga.